

PLANERINGSSTRATEGI

Tingsryds kommun
Översiktsplan 2030

Antagen av kommunfullmäktige 2023-05-15

Innehållsförteckning

DEL 1. Inledning	3
Bakgrund och syfte.....	3
Kommunens gällande översiktsplan.....	3
DEL 2. Ändrade planeringsförutsättningar	4
Länsstyrelsens granskningsyttrande.....	4
Ny lagstiftning	4
Nya nationella och regionala mål, strategier, planer och program.....	5
Nya statliga och mellankommunala intressen.....	7
Nya kommunala planer, program och strategier.....	9
DEL 3. Översiktsplanens aktualitet	11
Innehållskraven enligt Plan- och bygglagen.....	11
Användbarhet och tillämpning.....	14
Sammanfattande bedömning.....	15
DEL 4. Kommunens fortsatta arbete med översiktsplanen	16
Uppföljning översiktsplan.....	16
Uppföljning strategiska dokument	17
Rutin för framtagna av planeringsstrategi.....	19

DEL 1. Inledning

Bakgrund och syfte

Översiktsplanen är kommunens strategiska dokument som visar den långsiktiga viljeinriktningen för kommunens mark- och vattenanvändning samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Det är ett politiskt dokument och ett av de viktigaste styrdokumenterna i kommunen. I översiktsplanen kartläggs bland annat vilka områden som ska bebyggas, viktiga grönområden och huvudvägnätet för gående, cyklister och bilister. Översiktsplanen behandlar även områden som behöver särskilt skydd exempelvis områden som har betydelse för naturmiljön, friluftslivet eller kulturmiljön.

Det är av stor vikt att översiktsplanen hålls aktuell för att få en effektiv samhällsbyggnadsprocess och för att översiktsplanen ska kunna ge stöd för efterföljande planering och beslut. Översiktsplanen ska vara vägledande för kommunens arbete med detaljplanering och bygglov samt vara vägledande för regional och statlig planering.

Den 1 april 2020 tillkom en lagändring i 3 kap plan- och bygglagen (PBL) om hur aktualitetsprövningen av översiktsplanen ska genomföras. Lagändringen innebär krav på att kommunen ska ta fram och anta en planeringsstrategi inom 24 månader efter ett ordinarie val, om inte en ny översiktsplan antas. Det innebär att Tingsryds kommun antingen behöver ta fram en ny översiktsplan eller en planeringsstrategi under perioden efter det ordinarie valet 11 september 2022 och senast 11 september 2024. Görs inte detta anses översiktsplanen i sin helhet inaktuell. Det innebär att ett utökat förfarande behöver tillämpas vid framtagande av detaljplan och områdesbestämmelser. En översiktsplan måste även vara aktuell för att användas vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom utpekade LIS-område.

Syftet med planeringsstrategin är att hålla översiktsplanen aktuell och att översiktsplanarbetet ska förbli kontinuerligt och framåtsyftande. I planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar som är av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Kommunen ska även bedöma i vilken utsträckning översiktsplanen och de tematiska tilläggen är aktuella.

Kommunfullmäktige beslutade 2021-06-21 att upprätta en ny översiktsplan för Tingsryds kommun § 97. Beslutet om att ta fram en ny översiktsplan grundade sig till stor del i behovet av en ny övergripande mark – och vattenanvändningskarta samt en tydlig utvecklingsstrategi. Tingsryds kommun väljer däremot att ta fram en planeringsstrategi med hänsyn till kravet om att en ny översiktsplan måste vara antagen senast 11 september 2024. Det innebär att planeringsstrategi tas fram under förutsättningen att det redan finns ett beslut om att ta fram en ny översiktsplan.

Kommunens gällande översiktsplan

Tingsryds kommuns gällande översiktsplan, Översiktsplan 2030 antogs av kommunfullmäktige 2018-09-03. Till översiktsplanen gäller följande tematiska tillägg; Fördjupad översiktsplan för Tingsryds tätort med centrumstudie (2013), Fördjupad översiktsplan för Ryd samhälle (2013), Vindkraft i Tingsryd (2011) och LIS-områden i Tingsryd (2011).

DEL 2. Ändrade planeringsförutsättningar

Kommunfullmäktige ska ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Till sin hjälp har kommunen bland annat länsstyrelsens underlag till planeringsstrategin.

Länsstyrelsens underlag om statliga och mellankommunala intressen är viktigt att ta stöd av i arbetet med planeringsstrategin. Utifrån detta underlag kan kommunen beskriva hur översiktsplanen förhåller sig till förändringar när det gäller statliga och mellankommunala intressen.

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Inför arbetet med att ta fram planeringsstrategin har Länsstyrelsen Kronoberg valt att ta fram ett samlat underlag för den översiktliga planeringen. I underlaget ska framgå vilka delar av Länsstyrelsens granskningsyttranden som inte längre gäller. Här avses de granskningsyttranden som Länsstyrelsen lämnat till Tingsryds översiktsplan 2018-06-20, Tingsryds tätort 2013-03-19, Ryds tätort 2013-05-15, Vindkraft i Tingsryd 2011-05-30 och LIS-områden i Tingsryd 2011-05-31. Synpunkterna i Länsstyrelsens granskningsyttrande kvarstår, i den mån antagandehandlingarna inte har justerats.

Ny lagstiftning

Plan- och bygglagen

I augusti 2018 ändrades plan- och bygglagen, PBL och plan- och byggförordningen, PBF. Syftet med ändringarna är att förbättra beredskapen i kommunerna för klimatförändringar. Ändringen innebär krav på att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

I april 2020 infördes flera ändringar i 3 kap. - Översiktsplan - PBL med syftet att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Det infördes nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses aktuell och upphör att gälla. Kommunen ska i princip anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Vidare fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser.

Miljöbalken

I januari 2018 infördes ett nytt 6 kapitel - Miljöbedömningar - i miljöbalken vilket exempelvis innebär nya och ändrade ord och uttryck för att tydliggöra processer om miljöbedömning.

Lag om kommunens bostadsförsörjningsansvar

I oktober 2022 infördes ändring i bostadsförsörjningslagen. Sedan tidigare gäller att alla kommuner ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i den egna kommunen. Förändringen i lagen innebär krav på att uppgifterna i riktlinjerna ska grundas på en analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Kravet gäller utöver tidigare analys av den demografiska utvecklingen och marknadsförutsättningarna. Det innebär att kraven på analysen som ska ligga till grund

för uppgifterna i riktlinjerna får en tydligare inriktning mot bostadsbristen i kommunen. Kommunen ska genomföra sin analys med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med. Kommunen får använda ytterligare underlag som kommunen bedömer behövs för analysen.

Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

I januari 2020 blev barnkonvention svensk lag. Detta förstärker barnrätten vid tillämpningen av andra lagar, exempelvis PBL. Barns intressen ingår i princip i alla de intressen som anges i 2 kap. PBL och även i en del andra bestämmelser i PBL uttrycks barns intressen.

Nya nationella och regionala mål, strategier, planer och program

Enligt 3 kap. 5 § PBL ska det framgå hur kommunen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Nedan redovisas de mål, strategier, planer och program som antagits sedan Tingsryds kommuns översiktsplan antogs 2018 och som anses vara relevanta utifrån Tingsryds kommuns inriktning och målsättning.

Avfallsplan 2020–2025 (2020)

På väg mot ett Småland utan avfall – plan för förebyggande och hantering av avfall togs fram i samarbete mellan fem kommuner som rör Södra Smålands avfall och Miljö (SSAM). Avfallsplanen bör fungera parallellt med översiktsplanen för att trygga framtida nödvändig infrastruktur för avfallshantering.

Folkhälsomål

Riksdagen beslutade i juni 2018 om att omformulera det övergripande folkhälsomålet, god och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik (2018). Målet syftar till att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och minska skillnaderna i hälsa samt främja hållbara samhällen som bidrar till samhällets utveckling. Av folkhälsomålens målområde kan områden som levnadsvanor, boende och närmiljö samt kontroll, inflytande och delaktighet kopplas till fysisk planering och arbetet med att ta fram nya översiktsplaner.

Gestaltad livsmiljö

Riksdagen antog i februari 2018 en proposition om Politik för gestaltad livsmiljö. Det politiska målet utgör en samlad nationell arkitekturpolicy och tar ett helhetsgrepp om arbetet med gestaltad livsmiljö. Översiktsplanen bör innehålla ställningstaganden om kommunens ambitioner för gestaltning av tillkommande bebyggelse och hur befintliga miljöer kan omhändertas och utvecklas.

Infrastruktur

Länstransportplan 2022–2023 och Nationell infrastrukturplan 2022–2023

Sveriges länstransportplaner och nationella infrastrukturplan omarbetas vart fjärde år. Regeringen fattade beslut om innehållet till den nationella planen för transportinfrastrukturen 2022–2033 i juni 2022. Arbetet pågår med att ta fram en ny länstransportplan för Kronobergs län 2022–2033.

Regionalt trafikförsörjningsprogram

Region Kronoberg har 2021 tagit fram ett trafikförsörjningsprogram – Trafikförsörjningsprogram Kronobergs län 2021–2030. Trafikförsörjningsprogrammet är en uppdatering av det tidigare trafikförsörjningsprogrammet från 2015. Syftet med

trafikförsörjningsprogrammet är att fastställa långsiktiga mål för hur kollektivtrafiken ska utvecklas och styra mot den regionala utvecklingsstrategin; Gröna Kronoberg – Vi växer i öppna och hållbara livsmiljöer med förnyelseförmåga.

Regional cykelstrategi

Region Kronoberg har tagit fram en cykelstrategi - Cykla i gröna Kronoberg (2018). Strategin består av inriktning, prioriteringar och analyser av cykelvägsobjekt.

Jordbruksmark

Länsstyrelsen i Kronoberg har tagit fram ett kunskapsunderlag om brukningsvärd jordbruksmark (2020) som fungerar som ett stöd i samhällsplaneringen.

Kulturmiljö

En kulturmiljöstrategi har tagits fram för perioden 2021–2025. Se aktuell information på länsstyrelsens webbplats.

Miljömål

Länsstyrelsen i Kronoberg har tagit fram regionala miljömål för perioden 2021–2030 som kompletterar de nationella preciseringarna. Det finns elva regionala miljömål som ska fungera som konkreta hjälpmedel i miljöarbetet för att nå miljö kvalitetsmålen, vilket är den miljömässiga dimensionen av hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Naturmiljö

Länsstyrelsen har tagit fram en plan för skydd av värdefull natur i Kronobergs län (2018) som uppdateras löpande. Kontakta länsstyrelsens naturskyddsavdelning för aktuell status över vilka områden som planeras att skyddas. Läs mer om skyddad natur på länsstyrelsens webbplats.

Regional utvecklingsstrategi

En ny regional utvecklingsstrategi är under framtagande, denna beräknas vara färdigt år 2024. Tills vidare gäller Region Kronobergs regionala utvecklingsstrategi – Gröna Kronoberg 2025.

Vattenförsörjning

En ny regional vattenförsörjningsplan är under framtagande, denna beräknas vara färdig år 2025. Tills vidare gäller den regionala vattenförsörjningsplanen från 2012.

Vindbruk

Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad (2021). Syftet är att skapa bättre förutsättningar för att den framtida utbyggnaden av vindkraft sker på ett hållbart sätt. Strategin bygger på att det finns ett nationellt utbyggnadsbehov av vindkraft med 100 TWh till 2040-talet och att 80 TWh av dessa planeras ske på land och vara anpassad till regionala förutsättningar. Strategin omfattar kartunderlag och tematiska planeringsstöd samt ett åtgärdsförslag om förändrad kommunal tillstyrkan, i syfte att få en mer förutsägbar tillståndsprocess. Detta är i första hand ett planeringsunderlag för länsstyrelserna, men i förlängningen ska det även fungera som ett stöd för den kommunala planeringen av vindkraft. Se aktuell status för vindbruk via karttjänsten Vindbrukskollen.

Som en del i genomförandet av strategin kommer eventuellt länsstyrelserna att få i

uppdrag att genomföra regionala analyser, där det nationella planeringsunderlaget kvalitetssäkras och vidareutvecklas utifrån regionala förutsättningar. Det regionala planeringsunderlaget kan utgöra stöd i kommunernas översiktsplanering. Det finns ännu ingen beslutad tidplan för det regionala planeringsunderlaget. Den nationella strategin och regionala planeringsunderlaget kan medföra att kommunen behöver se över vindkraftsplanering på översiktsplanenivå. Boverket har tagit fram en vägledning om att planera vindkraft i den översiktliga planeringen (2019).

Nya statliga och mellankommunala intressen

Brottsförebyggande arbete

Regeringen föreslår i en proposition i december 2022 att kommunernas ansvar kring det brottsförebyggande arbetet ska regleras i en ny lag. Det är ett sätt att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är effektivt och kunskapsbaserat. Enligt förslaget ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten i kommunen och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion. Lagen förväntas träda i kraft i juli 2023.

Dricksvatten

Regeringens Dricksvattenutredning (SOU 2016:32) betonar att den mellankommunala samverkan kring vattenförsörjningen behöver stärkas och utvecklas framöver. Tillgången till grundvatten och ballastförsörjning (material som ingår i betong eller asfalt) varierar beroende på olika geologiska förutsättningar, vilket kan behöva beaktas i ett mellankommunalt sammanhang. Förändringar i markanvändning påverkar både kvantitet och kvalitet på vattnet som flödar nedströms. Planerad markanvändning inom ett område påverkar således i hög grad vattnets egenskaper nedströms och i recipienten. Statens geologiska undersökning (SGU) har tagit fram en checklista för översiktsplanering samt ett användarstöd för att arbeta med geologiska frågor med fokus på grundvattnet.

Hälsa och säkerhet

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet, med hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt till risken för olyckor, översvämning och erosion. Det är viktigt att identifiera och minimera risker tidigt i den fysiska planeringen och därför är översiktsplanen ett viktigt strategiskt dokument för att skapa en helhetsbedömning och vägledning i hur riskfrågor ska hanteras i den efterföljande planeringen. Enligt plan- och bygglagens 3 kap. 5 § punkt 4, ska det av översiktsplanen framgå kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade, samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Statens geologiska institut (SGI) har tagit fram en ny vägledning med kartunderlag och länsstyrelsen har tagit fram ett metodstöd för kommuner som ska integrera klimatrelaterade risker i översiktsplanen (2021).

Buller

År 2017 höjdes riktvärden för trafikbuller från spår- och vägtrafik vid en bostadsbyggnads fasad vid nybyggnation av bostäder. För övrigt trafikbuller gäller Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (215:216).

Farligt gods

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är tillståndsmyndighet för

transporter av farligt gods på väg och järnväg. Kartor över rekommenderade vägar för farligt gods redovisas i nationella vägdatabanken (NVDB).

Förorenade områden

Länsstyrelsen presenterar en lista med kommande och pågående saneringsarbeten samt en lista över de mest prioriterade områdena i länet varje år. Det bör finnas en beskrivning av om det finns föroreningar eller potentiellt förorenad mark i översiktsplanen.

Klimatanpassning/klimatpåverkan

Frågor som rör klimatanpassning har aktualiserats de senaste åren. Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter. I januari 2018 infördes ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige med målet att senast år 2045 nå nettonollutsläpp av växthusgaser. I översiktsplanen är kommunen skyldig att hantera klimatrelaterade risker enligt 3 kap. 5 § PBL. Det ska även redovisas med vilka åtgärder kommunen planerar minska klimatpåverkan t.ex. minskade utsläpp av växthusgaser, energieffektivisering. Planeringsunderlag om klimatanpassning finns hos Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) - Klimatanpassningsportalen, Boverket - Klimatrisker i översiktsplaneringen och hos länsstyrelsen - Checklista för begränsad klimatpåverkan.

Kraftledning och magnetfält

Transmissionsnätet (tidigare benämnt stamnät) samt energidistribution bör beskrivas var för sig i översiktsplanen, då näten har olika funktion. Transmissionsnätet hanterar de högsta spänningsnivåerna för el, de är av nationellt intresse för Sverige. En viktig aspekt är att transmissionsanläggningar tar minst tio år att planera, söka tillstånd för och anlägga och att kostnaderna för dessa är stora. Översiktsplanen behöver ta hänsyn till detta genom att exempelvis bevara öppna stråk i anslutning till elnäten. Stråken kan både fungera som spridningskorridorer för flora och fauna och som ledningsgator för infrastruktur, så att det sker en samverkan mellan grön infrastruktur och planering invid transmissionsnätet.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Regeringen har år 2020 påkallat ett särskilt uppdrag att se över strandskyddslagstiftningen genom utredningen; Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78). Syftet var att öka differentiering som tar hänsyn till att tillgången till sjöar och stränder varierar i landet, liksom befolkningstäthet och exploateringsstryck. Förslaget har lämnats över men stoppats av riksdagen. I framtida översiktsplanearbete behöver förändringar i lagstiftningen bevakas och tas i beaktning.

Miljö kvalitetsnormer

I översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer (3 kap. 4 § PBL) och om det finns risk att riktvärdena överskrids. Det finns miljö kvalitetsnormer för bland annat luft, omgivningsbuller och vatten. Se aktuella riktlinjer och statusklassning hos ansvarig myndighet.

I vissa fall kräver regeringen att det ska tas fram ett åtgärdsprogram för att följa en miljö kvalitetsnorm. Södra Östersjöns vattendistrikt har tagit fram ett nytt förslag till åtgärdsprogram för vatten för perioden 2022–2027. Åtgärdsplanen redogör för problem som behöver lösas i vattendistriktet, vilka de viktigaste källorna till problemen är

och vilka åtgärder som behöver genomföras för att uppnå gällande miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten. Det har även tagits fram ett delåtgärdsprogram mot torka och vattenbrist för perioden 2022–2027 med anledning av att de senaste åren har uppmärksammat problem med vattenbrist, låga grundvattennivåer och torka. Utmaningarna finns främst i de södra delarna av Sverige.

Nationalpark

Ett område vid Åsnen beslutades bli nationalpark år 2018. Länsstyrelsen bedömer i sitt underlag till planeringsstrategin att riktlinjer och kriterier för Åsnens nationalpark bör framgå av översiktsplanen. Det bör även framgå hur kommunen tillgodoser naturvårdsverkets skötselplan för Åsnens nationalpark så att denna inte motverkas.

Riksintressen

Tingsryds kommun berörs av riksintressena Yrkesfiske, Friluftsliv, Naturvård, Kulturmiljövård, Kommunikationer och Totalförsvaret enligt 3 kap. 5–9 §§ MB. Samt riksintressena Turism och rörligt friluftsliv, Vattendrag och Natura 2000 enligt 4 kap. 2–8 §§ MB. I januari 2020 gav regeringen i uppdrag att flera myndigheter (Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket) i uppdrag att påbörja en översyn av riksintressen enligt 3 kap. 6–8 §§ MB. Arbeta pågår nu med att se över om nuvarande riksintresseanspråk motsvarar de kriterier som har tagits fram och ta ställning till om dessa anspråk behöver ändras. Det kan därför komma att ske förändringar av riksintressen framöver.

Riksintresse för totalförsvarets militära del

Försvarsmakten fattade 2023 beslut om nu gällande riksintressen och områden av betydelse för Totalförsvarets militära del. Alla översiktsplaner bör redovisa en text som beskriver riksintressen för totalförsvarets militära del. Utöver en sådan text behöver det finnas text och karta som beskriver sådana riksintressen som redovisas öppet. För att säkerställa att eventuella områden som pekats ut som lämpliga för etablering av vindkraft inte hamnar i konflikt med Försvarsmaktens tekniska system måste en förfrågan ställas till myndigheten.

Totalförsvaret har 2019 publicerat Totalförsvaret militär del – områdesbeskrivning Kronobergs län avseende Riksintresse för totalförsvarets militära del 3 kap. 9 § MB.

Totalförsvaret

Frågor rörande totalförsvaret har de senaste åren blivit alltmer aktuellt. Totalförsvarets proposition 2021–2015 anger nya mål för det militära och civila försvaret. MSB har i samverkan med andra aktörer tagit fram en vägledning för totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen.

Nya kommunala planer, program och strategier

Efter att Tingsryds kommuns översiktsplan 2030 antagits (2018) har det tillkommit ett flertal nya strategiska dokument. Ett flertal av de befintliga strategiska dokumenten har även uppdaterats. Kommande översiktsplan behöver beakta och se till att de nya strategiska dokumenten agerar som underlag till översiktsplanen. Nedan följer en beskrivning av de nya strategiska dokumenten.

Bostadsförsörjningsprogram (2021)

Bostadsförsörjningsprogrammet utgår ifrån kommunens bostadsförsörjningsstrategi med kommunens övergripande riktlinjer för bostadsförsörjningen. Planen innehåller en

beskrivning av hur nuvarande bostadsbestånd motsvarar dagens efterfrågan och framtida behov av nya bostäder. Det redovisas även riktlinjer för kommunens bostadsförsörjning, mål för bostadsbygganden och planerade insatser för att uppnå uppsatta mål. Enligt lagen (2013:866) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar skall riktlinjer för bostadsförsörjningen antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Ställningstagandena i bostadsförsörjningsprogrammet bör implementeras i översiktsplanen.

Framtid Tingsryd (2021)

Framtid Tingsryd är ett långsiktigt projekt med syftet att skapa en tydlig, enhetlig och sammanlänkad struktur av Tingsryds kommuns målsättningar och styrning. Inom projektet beslutades 2021 om en ny vision för Tingsryds kommun och i februari 2023 antogs en ny värdegrund. Projektet Framtid Tingsryd behöver beaktas i kommande översiktsplanarbete.

Miljöprogram 2022–2027 (2022)

Miljöprogrammet beskriver de mål inom hållbarhetsområdet som ska uppfyllas inom kommunen. Översiktsplanen är en viktig del i att målen uppfylls. Det behöver ses över vilka målområden som kan tillämpas i översiktsplanen.

Näringslivsstrategi 2018–2030 (2018)

Näringslivsstrategin innehåller vision och mål om ett växande näringsliv. Strategin ska vara vägledande i den översiktliga planeringen.

Planprogram Mårslycke 1:29 m.fl. (2021)

Syftet med planprogrammet är att utreda lämplig markanvändning för Mårslyckeområdet samt att översiktligt behandla frågor som rör bebyggelse, trafik, miljö och genomförande. Planprogrammet anger kommunens vision med området och bör därför agera underlag i kommande översiktsplan.

Utvecklingsstrategi (2021)

Utvecklingsstrategin anger kommunens långsiktiga intentioner och de utvecklingsinsatser som är särskilt viktiga för kommunens utveckling. Utvecklingsstrategin är en del av översiktsplanarbetet och ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med översiktsplanen och ställningstagandena i mark- och vattenanvändningen.

VA-plan (2020)

VA-planen innehåller VA-översikt som beskriver nuläget och åtgärdsbehov, VA-policy som fastställer riktlinjer samt VA-handlingsplan som specificerar åtgärder. Planen utgör underlag till kommunens översiktliga planering. Arbetet pågår med att ta fram en Vattentjänstplan.

DEL 3. Översiktsplanens aktualitet

Innehållskraven enligt Plan- och bygglagen

Enligt PBL 3 kap. 23 § ska kommunfullmäktige bedöma i vilken utsträckning översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §. Prövningen av översiktsplanens aktualitet ska göras i förhållande till om planen ger vägledning om den avsedda mark- och vattenanvändningen, hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur planen tillgodoser värdena i riksintressen och hur gällande miljökvalitetsnormer följs.

Kommunens egna bedömningar och uppgifter från den löpande utvärderingen av översiktsplaneringen är grunden för fullmäktiges beslut angående översiktsplanens aktualitet. Därutöver är det viktigt att kommunfullmäktige har möjlighet att bedöma om nytt underlag från staten påverkar ställningstagandena i översiktsplanen och planens aktualitet.

Det är översiktsplanen i dess helhet, inklusive eventuella ändringar, som ska bedömas. Nedan följer en beskrivning av innehållskraven med koppling till översiktsplan 2030.

3 §

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta. Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras

I översiktsplan 2030 redovisas grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden genom en karta som täcker hela kommunen. I planen redovisas hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras genom elva utpekade fokusområden. Kommunens mark- och vattenanvändningskarta anses däremot vara svårsläst i nuvarande skala, vilket gör att ställningstagandena i översiktsplanen blir vaga. Det saknas även beskrivningar om förutsättningar och utvecklingsbehov kopplat till utpekade utvecklingsområden i kommunens övergripande mark- och vattenanvändningskarta. Detta är något som har påpekats av både kommunen och Länsstyrelsen i sitt granskningsyttrande. Det bidrar till att översiktsplanen har en svag vägledning till efterföljande planering och brister som underlag vid prövning av plan-, lov- och tillståndsärenden. I kommande översiktsplan behöver mark- och vattenanvändningskartan förtydligas samt att ställningstagande för mark- och vattenanvändningen bör tillkomma för att kunna vara vägledande i efterföljande planering.

Nuvarande översiktsplan saknar en utvecklingsstrategi. Till kommande översiktsplan har det tagits fram en utvecklingsstrategi som ska ligga till grund för den kommande översiktsplanen.

4 §

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för sådana beslut som avses i 2 § andra stycket. Riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken ska alltid redovisas.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att

- 1. riksintressen ska tillgodoses,*
- 2. gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas, och*
- 3. förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt bör beaktas*

1. Översiktsplan 2030 innehåller beskrivning av hur riksintressen och övriga allmänna intressen ska tillgodoses. De generellt formulerade ställningstagandena och avvägningarna kring dessa intressen gäller fortfarande. I samband med att en ny översiktsplan tas fram behöver kommunen däremot se över och komplettera där det skett förändringar kring riksintressen. I Länsstyrelsens granskningsyttrande från 2018 påpekas att det finns en avsaknad av hur riksintressen påverkas (positivt eller negativt) av översiktsplanens intentioner samt hur kommunen kan bidra till god utveckling av riksintresseområdena. Länsstyrelsen påpekar även att det behöver göras en koppling mellan riksintressena och fördjupningar, program och Länsstyrelsens fördjupade beskrivningar för riksintressena. I kommande översiktsplan behöver detta ses över.

Jordbruksmark är inget riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken men av allmänintresse, vilket betyder att brukningsvärd jordbruksmark enbart får tas i anspråk om det anses vara av betydande intresse. I nuvarande översiktsplan saknas ställningstagande och riktlinjer för hur jordbruksmarken ska hanteras när det strider mot andra intressen. I kommande översiktsplan behövs tydligare riktlinjer för bedömning, exempelvis kring i anspråkstagande av jordbruksmark för bebyggelse.

2. Nuvarande översiktsplan innehåller en beskrivning av miljökvalitetsnormer och visar på hur berörda miljökvalitetsnormer ska kunna uppfyllas samt tydliggör att konsekvenserna av miljökvalitetsnormerna behöver utredas i kommande detaljplanering. Den nya översiktsplanen behöver fortsätta beakta miljökvalitetsnormer och hur dessa tillgodoses.
3. Jord- och skogsbruk är betydande näringar i kommunen. Länsstyrelsen påpekar i granskningsyttrande från 2018 att dessa värden ur produktionssynpunkt kan förtydligas. I kommande översiktsplan behöver jord- och skogsbruk ges större betydelse.

5 §

Av översiktsplanen ska även följande framgå

1. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,
 2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
 3. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
 4. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra,
 5. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, och
 6. sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.
- Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen

1. I översiktsplan 2030 kopplas målet om 100 nya bostäder under perioden 2016 till 2020 till att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Det beskrivs även ett antal verktyg som kommunen har att använda sig av för att uppnå målet. Målet om 100 nya bostäder till år 2020 har uppnåtts. Ett nytt mål om 100 nya bostäder till 2024 har satts upp samt mål om 700 nya bostäder till 2050, vilket behöver beaktas och föras in i kommande översiktsplan. När översiktsplan 2030 togs fram fanns inget bostadsförsörjningsprogram, då det togs fram år 2021. I kommande översiktsplan behöver ställningstagande från bostadsförsörjningsprogrammet vara vägledande. Det behöver även finnas en plan för hur det uppsatta målet på 700 nya bostäder ska nås.
2. Nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling som ska vara vägledande redovisas i översiktsplanen exempelvis genom den regionala utvecklingsplanen Gröna Kronberg 2025. Översiktsplanens övergripande syfte är att arbeta mot en hållbar utveckling med helhetssyn på ekologiska, sociala och ekonomiska faktorer. Planen utgår från 11 fokusområden för långsiktig hållbarhet och utveckling som visar på hur kommunen ska arbeta mot en hållbar utveckling. I miljökonsekvensbeskrivningen lyfts konsekvenserna av dessa fokusområden som har betydelse för de nationella miljökvalitetsmålen. I Länsstyrelsens granskningsyttrande från 2018 påpekas att det inte är tydligt vilka mål i fokusområden kring hållbarhetsperspektivet som är vägledande för kommunens arbete med att ta fram detaljplaner, lämna bygglov eller för andra tillståndsbeslut. I en översiktsplan ska det tydligt framgå vad kommunfullmäktige har tagit ställning till och vad det får för konsekvenser för efterföljande beslut. I den kommande översiktsplanen behövs ett förtydligande kring vägledning av hållbarhetsperspektivet för efterföljande beslut.
3. Det finns ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, LIS-områden i Tingsryds kommun (2011). LIS-planen pekar ut landsbygdsområden i strandnära lägen som kan vara lämpliga utvecklingsområden för bebyggelse och det rörliga friluftslivet. Det finns 12 utpekade områden i kommunen som fungerar som ett stöd vid handläggning av strandskyddsärenden. Sedan planen antogs har det varit begränsad användning av planen för strandskyddsdispens för både förhandsbesked och detaljplaner.

Det finns behov av att revidera LIS-planen eftersom kommunen har som mål att underlätta byggnation på landbyggnaden och därför behöver fler och större områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen pekas ut. Det har även framkommit att enstaka områden som redovisas i LIS-planen behöver tas bort med anledning av att marken är olämplig för utbyggnad. Det handlar dels om sankmark, dels om skyddsavstånd till reningsverk och områden utpekade vid Åsnens nationalpark. I Länsstyrelsens granskningsyttrande från 2018 påpekas att det saknas en beskrivning av kopplingen mellan Åsnens nationalpark och kommunens framtida planläggning i det området enligt LIS-planen. Frågan behöver beaktas i den kommande översiktsplanen. LIS-planen är i behov av revidering.

Framöver kan lagstiftningen kring LIS-områden förändras. Utredningen Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78) har ännu inte gått igenom. Förändras förslaget till lag behöver det beaktas framöver.

4. Risken för ras, skred och erosion redovisas övergripande med hänvisning till Lantmäteriets topografiska kartor och SGI:s markkarteringar. Kommunen bedömer att geoteknisk undersökning vid behov ska göras i samband med planläggning. Översvämningsrisken behandlas och redovisas översiktligt i kartan. Ronnebyåns och Mörrumsåns vattensystem ingår i de vattendrag som översvämningskarterats av MSB. Sedan översiktsplan 2030 antogs har ett nytt innehållskrav i 3 kap. 5 § PBL som innebär att kommunen ska redovisa risken för översvämning, ras, skred och erosion. I kommande översiktsplan behöver detta därför utvecklas för att uppfylla innehållskravet. Geologiska och geotekniska förutsättningarna behöver kartläggas och åtgärder behöver tydliggöras för att kunna vara ett stöd i det fortsatta planeringsarbetet med detaljplaner och bygglov.
5. I Region Kronoberg finns ingen regionplan men en regional utvecklingsstrategi. Den regionala utvecklingsstrategin och Tingsryds kommuns översiktsplan 2030 avviker inte från varandra. I kommande översiktsplan behöver den regionala utvecklingsstrategin fortsatt beaktas. En ny regional utvecklingsstrategi kan eventuellt hinna antas innan den nya översiktsplanen antas.
6. Regionala och mellankommunala frågor berörs i den nuvarande översiktsplanen övergripande. Tingsryd är inte bara en del av Kronoberg utan också en del av Blekingeregionen, Kalmarregionen, Östersjöregionen. Områden som är av regional betydelse eller mellankommunalt intresse redovisas genom frågor som utbildning, arbetsmarknad, miljö och kommunikationer. I Länsstyrelsens granskningsyttrande från 2018 påpekas att Länsstyrelsen har mottagit synpunkter från Länsstyrelsen i Blekinge län som anser att prioriterade vattenresurser i Blekinges regionala vattenförsörjningsplan bör tas upp. Detta bör ses över i kommande översiktsplan.

Användbarhet och tillämpning

6 §

Översiktsplanen ska utformas så att innebörden av den tydligt framgår.

Det finns inga krav i PBL hur översiktsplanen ska utformas varpå kommunen har stort utrymme att själv välja hur översiktsplanen ska utformas. Tingsryds kommuns översiktsplan är visionär i sin karaktär och saknar tydliga ställningstaganden vad gäller

mark- och vattenområden. Mark- och vattenanvändningskartorna är samlade som bilagor längst bak i dokumentet, vilket gör att kartorna får lite koppling till anknytande text. Nuvarande översiktsplan ska agera vägledning i beslut för efterföljande planering. Översiktsplanens alltför övergripande ställningstaganden och avsaknad av riktlinjer att arbeta utefter gör dock att användbarheten försämras. Mark- och vattenanvändningskartan är otydlig och har för låg detaljeringsgrad för att exempelvis kunna agera som planeringsunderlag vid bygglovs- och detaljplaneärenden.

I kommande översiktsplan behöver ställningstagandena bli tydligare och riktlinjer tillkomma som efterföljande planering kan baseras på. Det behövs även en bättre koppling mellan mark- och vattenanvändningskartan och tillhörande text. Att digitalisera kommande översiktsplan gör att flertalet av bristerna med den nuvarande översiktsplanen kan åtgärdas. En digital översiktsplan hjälper till att detaljera mark- och vattenområdeskartan och gör därmed förhoppningsvis att den kommande översiktsplanen blir mer lättillgänglig och användbar.

Sammanfattande bedömning

Utifrån innehållskraven i översiktsplanen går det att bedöma att det finns vissa delar av översiktsplanen som bedöms bristfälliga och medför att delar av översiktsplanen är inaktuell. Dessa delar måste åtgärdas för att översiktsplanen ska kunna uppnå sitt syfte och vara vägledande i efterföljande beslut. Delar av innehållskraven bedöms enbart kunna åtgärdas genom en ny översiktsplan och en del genom ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Helhetsbedömningen är därför att Tingsryds kommun är i behov av att ta fram en ny översiktsplan för att kunna åtgärda bristerna och uppnå alla innehållskraven. I nästkommande kapitel beskrivs vilka förtydligande som behöver göras i kommande översiktsplanarbete.

DEL 4. Kommunens fortsatta arbete med översiktsplanen

Uppföljning översiktsplan

Planeringsstrategins huvudsyfte är att kommunen ska ta ställning till det fortsatta arbetet med översiktsplaneringen. Strategin medför därmed inte per automatik en ändring av översiktsplanen utan beskriver enbart vad kommunen ska fokusera på framöver och om det finns delar av planen som behöver ändras.

Arbete pågår med att ta fram en ny översiktsplan för Tingsryds kommun. Nedan redovisas det som behöver beaktas i kommande översiktsplanearbete.

- Ta fram en tydligare mark- och vattenanvändningskarta för hela kommunen
- Koppla ihop mark- och vattenanvändningskartan med förutsättningar och utvecklingsbehov
- Integrera utvecklingsstrategin i översiktsplanen
- Se över och komplettera de generella ställningstagandena kring riksintressen och allmänna intressen
- Integrera ställningstagandena från bostadsförsörjningsprogrammet
- Tydliggöra geologiska och geotekniska förutsättningar
- Tydliggöra genomförandefrågor för hur kommunen ska arbeta mot hållbar utveckling

Uppföljning strategiska dokument

Nedan redovisas kommunen antagna strategiska dokument som bedöms utifrån aktualitet. Det redovisas även för pågående och framtida behov av strategiska dokument.

DOKUMENT	BESKRIVNING	BEDÖMNING
ANTAGNA		
Översiktsplan 2018	Det pågår ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan.	Behov av revidering
Fördjupad översiktsplan för Tingsryd 2013	Den fördjupade översiktsplanen är aktuell. Ställningstagandena ska implementeras in i den kommande översiktsplanen.	Ej behov av revidering
Fördjupad översiktsplan för Ryd 2013	Den fördjupade översiktsplanen är aktuell. Ställningstagandena ska implementeras in i den kommande översiktsplanen.	Ej behov av revidering
Tematiskt tillägg landsbygdsutveckling i strandnära läge 2011	Förändringar i utpekade områden och eventuell ny strandskyddslagstiftning innebära att planen är i behov av revidering. I den nya LIS-planen finns behov av att: - peka ut fler och större områden. - ta bort områden som är olämpliga. - förtydliga ställningstagandena kring de två utvecklingsområdena; bebyggelse och rörligt friluftsliv.	Behov av revidering
Tematiskt tillägg vindkraft i Tingsryd 2011	Kommunen har som mål att underlätta tillkomsten av storskalig och småskalig vindkraftsproduktion. I vindkraftsplanen pekas områden lämpliga för vindkraft ut i grova drag och flertalet områden är föremål för intressekonflikter. Vindkraftsplanen är därav i behov av revidering. Det sker även kontinuerlig teknik- och kunskapsutveckling inom vindkraft som gör att planen behöver uppdateras med jämna mellanrum för att hållas aktuell. Den nationella strategin och regionala planeringsunderlaget kring hållbar vindkraftsutbyggnad kan även medföra att planen är i behov av revidering. I den nya vindkraftsplanen finns behov av att: - precisera områden för vindkraftsutbyggnad. - ta bort områden som är olämpliga. - ha dialog med Försvarmakten kring vindkraftsutbyggnad inom stoppområde och långflygsområde.	Behov av revidering

Utvecklingsstrategi 2022	Utvecklingsstrategin är en del av kommunens kommande översiktsplan och strategin ska därför föras in i översiktsplan 2050.	Ej behov av revidering
Bostadsförsörjningsprogram 2021	Bedöms i sin helhet aktuell och fungerar som kommunens planeringsunderlag. Bostadsförsörjningsprogrammet ska årligen följas upp och aktualiseras. Minst en gång per mandatperiod ska den på nytt fastställas av kommunfullmäktige.	Ej behov av revidering
Bostadsförsörjningsstrategi 2021	Bedöms i sin helhet aktuell och fungerar som kommunens planeringsunderlag.	Ej behov av revidering
Näringslivsstrategi 2018	Gäller för perioden 2018–2030. Bedöms i sin helhet aktuell och fungerar som kommunens planeringsunderlag.	Ej behov av revidering
Vision Framtid Tingsryd 2021	Bedöms i sin helhet aktuell och fungerar som kommunens planeringsunderlag.	Ej behov av revidering
Planprogram för Mårslycke 2021	Bedöms i sin helhet aktuell och fungerar som kommunens planeringsunderlag.	Ej behov av revidering
Energi- och klimatstrategi 2011	Strategin uppger mål till år 2014 och 2020. För att ta fram nya mål är energi- och klimatstrategin i behov av revidering.	Behov av revidering
Miljöprogram 2022	Följs upp genom miljöbokslut varje år. Aktualiseras och vid behov revideras av kommunfullmäktige varje mandatperiod.	Ej behov av revidering
Trafiksäkerhetsprogram 2007	Aktualiseras och vid behov revideras av kommunfullmäktige varje mandatperiod.	Ej behov av revidering
Trafikutredning för centrala Tingsryd 2021	Bedöms i sin helhet aktuell och fungerar som kommunens planeringsunderlag.	Ej behov av revidering
Tillgänglighetsplan 2006	Aktualiseras och vid behov revideras av kommunfullmäktige varje mandatperiod.	Ej behov av revidering
Cykelplan 2022	Bedöms i sin helhet aktuell och fungerar som kommunens planeringsunderlag.	Ej behov av revidering
Kulturmiljöprogram 1992	Kulturmiljöprogrammet har behov av att revideras och följas upp för att se över aktualiteten.	Behov av revidering
Bredbandstrategi 2016	Aktualiseras och vid behov revideras av kommunfullmäktige varje mandatperiod.	Ej behov av revidering

FRAMTIDA BEHOV		
Vattentjänstplan	Från och med 1 januari 2023 uppkom ett nytt lagkrav om att kommunen ska besluta om en vattentjänstplan.	Pågående
Dagvattenstrategi	För att tydliggöra vilka riktlinjer som gäller avseende dagvattenhantering är kommunen i behov av att ta fram en dagvattenstrategi. Planen kan fungera som ett stöd och vara vägledande i den fysiska planeringen.	Behov av framtagande
Grönstrukturplan	För att kartlägga grönområdenas funktioner och kvaliteter i kommunens tätorter är kommunen i behov av att ta fram en grönstrukturplan. Planen kan fungera som ett stöd och vara vägledande i den fysiska planeringen.	Behov av framtagande

Rutin för framtagande av planeringsstrategi

En planeringsstrategi ska fortsättningsvis tas fram varje mandatperiod efter ett ordinarie val. Tidplanen följs genom att översiktsplanen utvärderas hösten efter ett ordinarie val och innehållet i planeringsstrategin ska sedan föras in i mål och resultatstyrningen samt i verksamhetsplanerna. Processen för att ta fram en planeringsstrategi kan se olika ut beroende på översiktsplanens aktualitet och hur länge sedan det var översiktsplanen antogs. Ansvariga för att ta fram planeringsstrategin är miljö- och byggnadsförvaltningen.